

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету педагогічної освіти

Д. Д. Гершук
“30” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освіта і педагогічна думка Польщі

	(назва навчальної дисципліни)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма навчальної дисципліни „Освіта і педагогічна думка Польщі” для студентів 1 курсу другого (магістерського) вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія.- Львів. - 11 с.

Розробник: **Заячківська Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

 проф. Квас О.В.

Робочу програму погоджено Навчально-методичною комісією факультету педагогічної освіти

Протокол від “30 ” серпня 2023 року № 1

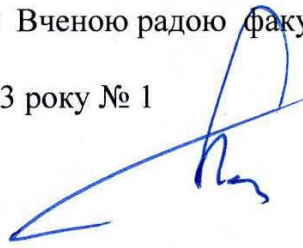
Голова НМК

 доц. Нос Л.С.

Робочу програму затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Декан факультету

 доц. Герцюк Д.Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки (шифр, назва)	Вибіркова	
	Спеціальність 035 Філологія		
Модулів – 1	Спеціалізація 035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - словацька, 035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська, 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год	6
		Практичні, семінарські	
		16 год	6
		Самостійна робота	
		58 год	78
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни “Освіта і педагогічна думка Польщі” – розширити знання студентів із проблематики розвитку освіти та педагогічної думки Польщі, основних педагогічних надбань цієї країни протягом її історичного розвитку і сутності сучасних реформ освіти; сприяти засвоєнню польської педагогічної термінології.

Для досягнення мети навчальної дисципліни “Освіта і педагогічна думка Польщі” у процесі її викладання необхідно вирішити такі **завдання**:

- розглянути основні віхи історичного розвитку педагогічної думки Польщі протягом століть;
- ознайомити студентів з доробком визначних польських педагогів в царині педагогічної теорії та практики;

- розкрити польською мовою зміст ключових педагогічних категорій;
- донести до студентів головні досягнення та здобутки освіти Польщі;
- представити студентам тенденції розвитку сучасної освіти Польщі.

Під час вивчення курсу “Освіта і педагогічна думка Польщі” студенти повинні оволодіти *знаннями* про:

- особливості розвитку освіти та педагогічної думки Польщі на різних етапах історичного розвитку країни;
- сутність, своєрідність навчально-виховного процесу польської школи;
- особливості діяльності педагога в освітніх закладах різного рівня;
- педагогічні ідеї, які формувалися в польському науково-педагогічному середовищі в часи розквіту польської держави та втрати нею незалежності;
- сучасні організаційно-методичні форми навчання учнів та студентів;
- тенденції розвитку та особливості сучасних освітніх реформ у Польщі.
- понятійно-категоріальний апарат педагогічної науки польською мовою.

Також передбачається формування *вмінь*:

- аналізувати головні досягнення польської педагогічної думки впродовж її історичного розвитку;
- розрізняти переваги і недоліки поширених виховних систем та діяльності освітніх закладів різних типів;
- здійснювати порівняльний аналіз особливостей освіти Польщі з вітчизняними педагогічними досягненнями;
- застосовувати відповідну педагогічну термінологію.

Програмним результатом навчання є можливість:

ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 4. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН 6. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 7. Використовувати іноземну мову для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв’язання професійних завдань.

ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Розвиток освіти та педагогічної думки Польщі.

Тема 1. Поняття і генезис виховання у польській педагогіці.

Тема 2. Виховні ідеали та організація освітніх закладів Польщі в епоху Відродження.

Тема 3. Суспільно-політичні та наукові умови розвитку педагогіки Нового часу в Польщі.

Тема 4. Зміни в організації освіти на території Польщі після другого поділу та у Другій Речі Посполитій (1918-1939).

Тема 5. Система освіти Польщі в період гітлерівської окупації та в ПНР.

Тема 6. Зміни в системі освіти Польщі після 1989 р.

Тема 7. Головні досягнення освіти Польщі та порівняння їх зі світовою практикою.

Тема 8. Актуальні пріоритети польської освітньої політики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Розвиток освіти та педагогічної думки Польщі												
Тема 1. Поняття і генезис виховання у польській педагогіці	10	2	2			6	2	2				3
Тема 2. Виховні ідеали та організація освітніх закладів Польщі в епоху Відродження	10	2	2			6	2	2				3
Тема 3. Суспільно-політичні та наукові умови розвитку педагогіки Нового часу в Польщі	10	2	2			6	2	2				8
Тема 4. Зміни в організації освіти на території	10	2	2			6	2	2				3

Польщі після другого поділу та у Другій Речі Посполитій (1918-1939)												
Тема 5. Система освіти Польщі в період гітлерівської окупації та в Польській Народній Республіці (ПНР)	12	2	2			8	2		2			9
Тема 6. Зміни в системі освіти Польщі після 1989 р.	10	2	2			6						11
Тема 7. Головні досягнення освіти Польщі та порівняння їх зі світовою практикою	12	2	2			8						11
Тема 8. Актуальні пріоритети польської освітньої політики	16	2	2			12			2			30
Разом	90	16	16			58	90	6	6			78
Усього годин	90	16	16			58	90	6	6			78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виховання та освіта Польщі в епоху Середньовіччя	2
2	Теорія і практика польської педагогіки епохи Відродження	2
3	Діяльність та історичне значення Комісії національної освіти (KEN)	2
4	Освіта у Другій Речі Посполитій (1918-1939)	2
5	Головні напрями освітньої політики у ПНР	2
6	Комплексна реформа освіти в Польщі після 1998 р.	2
7	Сучасні підходи до розвитку середньої освіти Польщі	2
8	Актуальні пріоритети польської освітньої політики. Підсумки курсу „Освіта і педагогічна думка Польщі”	2
	Усього годин	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Зміст та види самостійної роботи	Кількість годин
-------	----------------------------------	-----------------

1	Підготовка до семінарського заняття №1. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Підготовка розгорнутого повідомлення про виховні ідеали головних соціальних станів та форми організації навчання в середньовічній Польщі.	6
2	Підготовка до семінарського заняття №2. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Аналіз сутності реформ єзуїтської системи освіти.	6
3	Підготовка до семінарського заняття №3. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Складання таблиці “Хронологія діяльності Комісії національної освіти (KEN)”.	6
4	Підготовка до семінарського заняття №4. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Порівняння творчих педагогічних пошуків Кременецького лицю та гімназії імені Сулковських в м. Ридзин.	6
5	Підготовка до семінарського заняття №5. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Аналіз позитивних та негативних сторін розвитку освіти в період Польської Народної Республіки (ПНР). Підготовка до тестового контролю знань.	8
6	Підготовка до семінарського заняття №6. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Розгляд головних положень Закону про систему освіти Польщі (1998 р.).	6
7	Підготовка до семінарського заняття №7. Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури до теми. Окреслення основних змін, які відбуваються на сучасному етапі в середній освіті Польщі.	8
8	Підготовка до захисту навчальних проєктів (перекладу тексту на педагогічну тематику та презентації (на вибір студента із запропонованих викладачем тем). Підготовка до тестового контролю знань.	12
	Всього	58

7. Методи навчання

Розповідь, пояснення, діалог, бесіда, дискусія, наочні методи навчання: ілюстрування та демонстрування, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, інтерактивні методи навчання, («мозковий штурм», «снігова куля», «мікрофон», рольові та ситуативні ігри, метод проєктів тощо).

8. Методи контролю

Підсумковий контроль передбачений у формі заліку. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Бали за поточну успішність нараховують так:

1. Усне опитування 1 за темами лекційних та практичних занять змістового модуля 1 “Розвиток освіти та педагогічної думки Польщі” – 40 балів.
2. Виконання двох навчальних проєктів – 30 балів.
4. Тести за темами лекційних занять змістових модулів – 30 балів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота			Сума
Усне опитування	Навчальні проєкти	Тестовий контроль	
<i>max</i> 5 балів за одне заняття	<i>max</i> 15 балів за один проєкт	30 балів	100
загалом 40 балів	загалом 30 балів		

Політика виставлення балів. Підсумковий контроль передбачений у формі заліку. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються так:

- практичні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40;
- самостійна робота: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30;
- підсумковий тест: 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30.

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Критерії оцінювання на практично-семінарському занятті:

- 1 бал – пасивна участь студента в семінарському занятті, поверхові відповіді на питання;
- 2 бали – фрагментарне розкриття студентом змісту навчального матеріалу, доповнення до відповідей колег;
- 3 бали – коротке повідомлення; доповнення до відповідей колег; відтворення готових знань;
- 4 бали – активна участь студента на деяких етапах заняття; доповідь з одного питання семінару, яка містить незначні помилки та неточності;
- 5 балів – активна участь студента в семінарському занятті, ґрунтовна доповідь з одного питання семінару, повні аргументовані відповіді на поставлені питання, самостійні змістовні судження та висновки.

Під час виконання письмових самостійних робіт студенти опрацьовують рекомендовану науково-методичну літературу та здійснюють дослідження. Оцінюється повнота, системність, відповідність змісту виконаної роботи суті поставленого завдання, оформлення відповідно до вимог.

Критерії оцінювання тестових завдань:

- тестові завдання першого рівня складності – 2 бали за правильну відповідь;
- тестові завдання другого рівня складності – 5 балів за правильну відповідь.

Академічна доброчесність: Роботи студентів перевірятимуться на плагіат. Передбачається, що вони будуть їх самостійними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела інформації, списування є проявом академічної недоброчесності. Виявлення її ознак у письмовій роботі студента є підставою для незарахування. Викладач повідомляє про це студентів на початку курсу.

Відвідування занять. Студенти мають бути присутніми на всіх заняттях. За об'єктивних причин (дозвіл на індивідуальний графік навчання, стан здоров'я, сімейні обставини, відрядження, міжнародне стажування) пропуски можна відпрацювати на консультації викладача. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, які визначені для виконання всіх видів письмових робіт.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		

FХ означає «незадовільно» і здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену за умови певної додаткової роботи. F означає «незадовільно» з повторним вивченням навчальної дисципліни.

10. Методичне забезпечення:

- підручники, посібники й інші види науково-педагогічної літератури, наведені у списку рекомендованої літератури;
- навчально-методичні матеріали до проведення практично-семінарських занять;
- ілюстративні матеріали до курсу (структурно-логічні схеми, рисунки тощо);
- презентації до лекційного матеріалу.

11. Рекомендована література

Основна

1. Bartnicka.K, Szybiak.I. Zarys historii wychowania – Warszawa: W-wo „Żak”, 2001.
2. Kot S. Historia wychowania. T. 1-2. – Warszawa: W-wo „Żak”, 1996.
3. Krasuski J. Historia wychowania. – Warszawa: W-wa szkolne i pedagogiczne, 1989.
4. Mrozowska K. Zarys dziejów wychowania w Polsce od XI do XX wieku. – Kraków, 2002.
5. Pedagogika – pod. red. Z. Kwiecińskiego i B. Śliwerskiego – Warszawa: W-wo naukowe PWN, 2004.
6. Sztuka nauczania / Pod red. K. Konarzewskiego. Warszawa, 1998.
7. Śliwerski Bogusław. Edukacja (w) polityce Polityka w edukacji. Inspiracja do badan polityki oswiatowej. - Impuls, 2015.- 673 s.

Додаткова

8. Autonomia Uniwersytetu / Pod red. J. Kieniewicz. Warszawa, 2007.
9. Banach A.-K., Dybiec J., Stopka K. Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Kraków, 2000.

10. Biblioteczka reformy. Ministerstwo edukacji narodowej o reformie programowej. 1999, №9.
11. Chorbaczyński J, Nauczyciel i uczeń w tajnym nauczaniu. System dydaktyczno – wychowawczy konspiracyjnego szkolnictwa w okupowanej Polsce, „Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych”, t. XLVIII, 1995.
12. Dybiec J. Historia wychowania wobec wyzwań współczesnych czasów i nowych „Standardów kształcenia” na studiach pedagogicznych, [w:] E. Kula, M. Pękowska (red.), Historia wychowania. Przewodnik programowy dla studentów Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce, 2012, s. 13–29.
https://www.ujk.edu.pl/strony/Ewa.Kula/pliki/przewodnik_hw_2013.pdf.
13. Edukacja narodowym priorytetem. Raport o stanie i kierunkach rozwoju edukacji narodowej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. PWN. W-K 1989.
14. Encyklopedia pedagogiczna – pod. red. W.Pomykało – Warszawa: W-wo Fundacja innowacja, 1993.
15. Gralak B. Szkolnictwo akademickie i nauka polska w okresie okupacji hitlerowskiej. Wydawnictwo Łódzkie. Łódź. 1984.
16. Kacprzak L. Pedagogiczne rozważania o nauczycielu. Piła, 2006.
17. Kiryk F. Nauk przemożnych perła.
http://loustrzyki.edu.pl/przedmioty/historia/materialy_edu/biblioteka/nauk_przemoznych_perla.pdf
18. Klimek J. Czynniki wpływające na rozwój wychowania – przegląd przez epoki. Muzyka Historia Teoria Edukacja 2019, nr 9, s. 119-132.
19. Koprowski K.. Ideały wychowawcze na przestrzeni dziejów.
<http://tcn.pwszta.edu.pl/wp-content/uploads/2018/02/08.pdf>
20. Krutak M.. Średniowieczne szkolnictwo i uniwersytet.
<https://polskiedzieje.pl/sredniowiecze/sredniowieczne-szkolnictwo-i-uniwersytet.html#:~:text=>
21. Kupisiewicz Cz. Podstawy dydaktyki ogólnej. –Warszawa, 1996.
22. Ledzińska M. Przetwarzanie informacji przez uczniów o zróżnicowanym poziomie zdolności a ich postępy szkolne. –Warszawa, 1996.
23. Lewowicki T. O kondycji technologii kształcenia // Dokąd zmierza technologia kształcenia / red. S.Stronkowski, W.Skrzydlewski. – Poznań, 1993. – 68-70 s.
24. Nawroczyński Bogdan. Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwojowe i cechy charakterystyczne. Oprac. i posłowie Agnieszka Skulimowska. Wyd. 2. Siedlce. Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 2018. – ss. 335.
25. 18. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny.– Warszawa: W-wo „Żak”, 1996.
26. Orczyk A., Zarys historii szkolnictwa i myśli pedagogicznej, Warszawa. 2008.
27. Państwowe pedagogium i szkoła ćwiczeń w Krakowie. Z tradycji kształtowania nauczycieli. – Kraków. 2011.
28. Podlecki J., Waltoś S. Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Kraków, 1999.
29. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 1999 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego // DU, 1999. – p. 129.
30. Rubacha K. Tożsamość – rozwojowy kontekst wychowania / Pedagogika – pod. red. Z.Kwiecińskiego i B.Śliwerskiego – Warszawa: W-wo naukowe PWN, 2005.
31. ŚLIWERSKI Bogusław. Pedagogia harcerskiego wychowania. – Kraków, 2018. Oficyna Wydawnicza Impuls, ss. 212.
32. Tajna Organizacja Nauczycielska. Działalność Związku Nauczycielstwa Polskiego podczas okupacji hitlerowskiej 1939-1945, (red.) W. Panek, A. Ryś, D. Sala, (red. naukowa) P. Wierzbicki, Kraków 2016.
33. Wołoszyn S. Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku. – Kielce, 1998.

34. Заячківська Н. М., Лещак Т. В. Специфіка здобуття кваліфікації вчителя випускниками університетів Австрійської (Австро-Угорської) монархії на прикладі Львівського університету. Наукові Записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. Вип. 186. С. 105–111.
35. Олійник Р. В. Інклюзивна освіта в Польщі: теоретичний аспект. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2814>
36. Павленко В.В. Становлення та розвиток системи освіти в Польщі / В.В. Павленко // Українська полоністика : збірник наукових праць. – Житомир – Bydgoszcz, 2015. – Вип.12. – С. 54–70.

12. Інформаційні ресурси

- <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka>
- „Polska Myśl Pedagogiczna” <https://www.ejournals.eu/PMP/>
- освітні портали;
- наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. М. Драгоманова, 5, 17);
- кафедральна бібліотека;
- бібліотека АН імені В. Стефаника (вул. В. Стефаника, 2);
- Львівська обласна бібліотека (пр. Т. Шевченка, 13);
- Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека (вул. Зелена, 24);
- Центральна міська бібліотека імені Лесі Українки (вул. Мулярська, 2а).